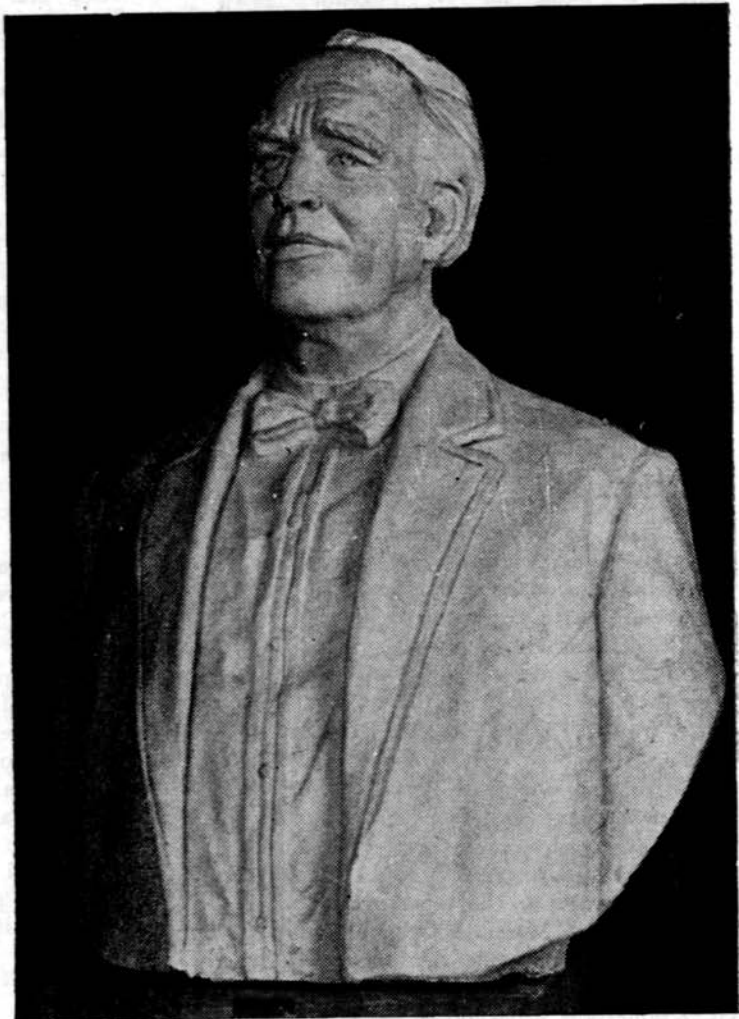

K. S. Stanislavski, sculptură executată de Maria Bîscă-Neleanu.

A 60-A ANIVERSARE A M.H.A.T.-ULUI

Acolo unde a trăit
Stanislavski

La 27 octombrie 1958 poporul sovietic sărbătorește a 60-a aniversare a Teatrului Academic de Artă „Maxim Gorki” din Moscova.

În anul său jubiliar, Teatrul Academic de Artă din Moscova va prezenta mai multe premiere, printre care o piesă nouă a dramaturgului sovietic Nikolai Pogodin — *A treia patetică* — dedicată vieții și activității lui V. I. Lenin. Aceasta fiind ultima piesă din cele trei consacrate lui Lenin (*Orologiul Kremlinului* și *Omul cu arma* sint prezentate cu succes pe scenele teatrelor din U.R.S.S. și străinătate). Tot cu ocazia jubileului, M.H.A.T. va prezenta spectacolele: *Jupiter ride*, piesa cunoscutului scriitor englez A. Cronin, și *Vulpea*

și *strugurii* (Esop), piesa dramaturgului brazilian G. Figueredo, și de asemenea va pune în scenă romanul de actualitate *Lupta pe drum*, aparținând scriitoarei sovietice Galina Nikolaeva.

De la începutul existenței sale, Teatrul Academic de Artă din Moscova a pus în scenă cele mai bune piese ale dramaturgiei ruse și occidentale, precum și piese ale autorilor sovietici contemporani și ale dramaturgilor din țările de democrație populară.

În anul 1958, M.H.A.T. a realizat punerea în scenă a piesei *Steaua fără nume* a dramaturgului român Mihail Sebastian.

Intemeietorul Teatrului de Artă din Moscova, mândria culturii ruse — înființat

în 1898 —, a fost Konstantin S. Stanislavski.

În aceste zile, atenția întregii lumi teatrale din Moscova este îndreptată în mod deosebit către căsuța din centrul capitalei, în care a trăit și a lucrat K. S. Stanislavski.

Acum 10 ani, aci, a fost inaugurată Casa-Muzeu în care totul s-a păstrat așa cum se afla în timpul cind marele reformator al teatrului rus o locuia.

În această casă, Stanislavski a realizat ultimele sale cercetări regizorale-pedagogice care și-au găsit întruchiparea în volumele *Viața mea în artă* și *Munca actorului cu el însuși*.

Cu ocazia apropiatului jubileu al Teatrului de Artă din Moscova, am vizitat Casa-Muzeu a lui K. S. Stanislavski.

Urcăm o scară largă și intrăm în prima cameră, care duce într-o sală cu coloane. Aci lucra marele regizor cu artiștii M.H.A.T.-ului, ai Teatrului de operă „K. S. Stanislavski” și ai studioului de operă și dramă. Pe ușa sălii se mai poate citi și acum :

„Liniște! Repetiția a început!”

După cum se știe, Stanislavski și-a început activitatea scenică în calitate de actor-amator, în 1877, jucînd în spectacole de familie în diverse vodeviluri. De atunci, pasiunea lui Stanislavski a devenit din ce în ce mai puternică. El lua parte activă în munca Societății de artă și literatură, jucînd în spectacolele acesteia.

Într-una din camerele Casei-Muzeu, zărim o colecție de arme medievale, de diverse obiecte și costume din aceeași epocă, adunate de regizor, pentru punerea în scenă a pieselor lui Shakespeare și Molière.

Iată și o carte de vizită a lui V. I. Nemirovici-Dancoenko, adresată lui K. S. Stanislavski, prin care îl invită să participe la întîlnirea ce urma să aibă loc în vederea organizării Teatrului de Artă din Moscova. Durata acestei întîlniri și discuții, care a avut loc la Moscova la 22 iunie 1897, a fost de 18 ore.

Și ambii maeștri ai artei au ajuns la hotărîrea comună de a crea Teatrul de Artă din Moscova, accesibil tuturor.

„Noi tindem să creăm primul teatru inteligent, moral și accesibil tuturor și închinăm viața noastră acestui mărș țel”, scria Stanislavski.

Primul spectacol prezentat de către tînrul colectiv al Teatrului de Artă din Moscova, la 14/27 octombrie 1898, a fost tragedia lui A. K. Tolstoi, *Țarul Feodor Ivanovici*.

Au trecut 60 de ani de atunci. M.H.A.T. a prezentat pe scena sa piesele lui A. Cehov: *Pescărușul*, *Unchiul Vanea*, *Trei surori*, *Livada de vișini*, care au devenit cunoscute în întreaga lume.

Tot pe scena acestui teatru a văzut pentru prima oară lumina rampei piesa lui A. M. Gorki: *Azilul de noapte*. Ea mai figurează și astăzi în repertoriul teatrului și a fost prezentată de peste 1400 de ori.

Tot aci, s-au interpretat piesele lui Griboedov și Pușkin, Maeterlinck și Hamsun, Gogol și Turgheniev, Byron și Wilde, Ostrovski și Dostoievski (punerea în scenă a romanelor sale), Lev Tolstoi și Shakespeare, Molière și Goldoni...

În toate spectacolele s-a arătat prezentul geniu de regizor-inovator și actor al lui Stanislavski.

După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917 începe o nouă și importantă pagină în cartea vieții acestui teatru.

„Teatrul are o nouă misiune — scria K. S. Stanislavski — el trebuie să-și deschidă porțile pentru cele mai largi păături de spectatori, pentru acele milioane de oameni care nu au avut pînă acum posibilitatea să se adape din izvorul nesecat al culturii.”

M.H.A.T. montează cu succes noi piese ale dramaturgilor sovietici: *Pugaciuv* și *Liubov Iarovaia* de K. Treniov, *Zilele Turbinilor* de M. Bulgakov, *Trenul blindat 14—69* de V. S. Ivanov, *Orologiul Kremlinului* de N. Pogodin.

Directoarea Casei-Muzeu, fiica lui K. S. Stanislavski, Kira Konstantinovna, povestește :

„În muzeul Casei sint adunate multe materiale care caracterizează munca lui Konstantin Sergheevici în calitate de regizor, actor și pedagog — volumele sale, caietele regizorale, albumele cu schițele făcute de tatăl meu pentru costumele eroilor, precum și planurile de montări:

CLASICISM ȘI ACTUALITATE ÎN REPERTORIILE A DOUĂ MARI TEATRE CEHOSLOVACE : TEATRUL NAȚIONAL ȘI TEATRUL SĂTESC

și mizanscenă. Tot aci se păstrează citeva din costumele în care a jucat tatăl meu. În special costumul lui Sotenville din spectacolul *Georges Dandin* de Molière, în care a jucat în anul 1888, și costumul lui Othello, al cărui rol Stanislavski l-a interpretat înainte de înființarea teatrului său."

Acum 10 ani, când Teatrul de Artă din Moscova sărbătorea cea de a 50-a aniversare, actualul regizor principal, M. N. Kedrov, unul dintre cei mai apropiați elevi ai lui Stanislavski, spunea :

„Acum mai mult ca oricind, privirile noastre sint îndreptate spre viitor. Trebuie să transmitem arma de neînfrînt a realismului scenic, pe care au făurit-o Stanislavski și Nemirovici-Dancenko, noilor generații de artiști ai Teatrului de Artă. Trebuie să întreținem o permanentă legătură cu poporul și atunci vom fi de neînfrînt“.

Aceste cuvinte ale actualului conducător al M.H.A.T.-ului au fost transpuse în viață. Arta avansată, progresistă și realistă a Teatrului de Artă din Moscova slujește cauzei nobile de culturalizare a poporului.

Spectacolele M.H.A.T.-ului și-au cîștigat aprecierea în multe țări ale lumii.

Recentele turnee ale M.H.A.T.-ului în România, Anglia, Franța s-au bucurat de un mare succes, confirmînd că țelurile și ideile pe care K. S. Stanislavski și V. I. Nemirovici-Dancenko le-au pus la baza creării Teatrului de Artă, acum 60 de ani, au căpătat o nouă dezvoltare.

La 10 ianuarie 1933, A. M. Gorki îi scria lui K. S. Stanislavski :

„.....Domnia-voastră și V. I. Nemirovici-Dancenko ați creat un teatru model, una din cele mai mari realizări ale culturii artistice ruse; influența binefăcătoare a teatrului dv. este vădită și recunoscută în întreaga lume“.

Teatrul Academic de Artă „Maxim Gorki“ din Moscova întimpină cea de a 60-a aniversare în plină înflorire a forțelor sale de creație.

Moscova, septembrie 1958.

A. Krupnov

Repertoriul Teatrului Național din Praga este orientat, în special, spre clasic. Dacă repertoriul permanent cuprinde numele clasicului dramaturgiei cehe Iosef Kayetan Tyl (*Femeia îndărătnică*), al lui Vsevolod Vișnevski (*Tragedia optimistă*), sau al lui Shakespeare (*Regele Lear*) etc., noul repertoriu se caracterizează tot prin prezența masivă a clasicilor (Tyl, Shakespeare, Goethe, Gogol, Ciapek, Molère, Ostrovski, Cehov, Wilde etc.), fără a omite, bineînțeles, autorii contemporani, între care am vrea să-i amintim, de pildă, pe Vitezslav Nezval cu *Atlantida* și pe tinărul scriitor slovac Petr Karvaș, cu piesa *Pacientul 113*, o puternică dramă psihologică inspirată din problematica zilelor noastre. În privința lucrărilor alese, trebuie să menționăm că au fost preferate, în noul repertoriu, piesele capitale, ceea ce pune fără îndoială la grea încercare corpul actoricesc al Teatrului, dar oferă în același timp, satisfacții atît actorilor cit și spectatorilor, fără a mai vorbi de semnificația educației clasice a publicului, pe care o presupune. Se vor juca *Cimpoierul din Strakonice* (Tyl), *Hamlet*, *Faust*, *Revizorul*, *Don Juan*, *Lupii și oile*, *Trei surori*, *Sfinta Ioana* ș.a.

Teatrul Sătesc prezintă o particularitate interesantă. Alcătuit din șase ansambluri care lucrează ca o formație permanentă, străbate țara în lung și-n lat, ducînd pînă în cele mai depărtate colțuri piesele unui repertoriu întemeiat în primul rînd pe actualitate, prin actualitate înțelegîndu-se nu numai tematica inspirată din realitățile imediate ci, în sens general, cea apropiată, în esență, de sentimentele și ideile epocii noastre. Actualul repertoriu al teatrului cuprinde astfel lucrări dramatice pătrunse de ideea rezistenței împotriva războiului (H. Zinner : *Cafeneaua Payer*; Lion Feuchtwanger : *Calcutta*; Mc. Call : *Călătorul*), de ideea libertății și a luptei pentru demnitatea omului (Figueredo : *Vulpea și strugurii* ;